

OP WEG NAAR EEN GEZONDE WIJK: CHECKLIST EFFECTIEVE INTERSECTORALE SAMENWERKING

TNO innovation
for life

Er zijn grote verschillen in de gezondheid en kwaliteit van leven van bewoners in verschillende wijken. Door van een wijk een Gezonde Wijk te maken, kunnen deze verschillen in gezondheid tussen burgers worden verkleind. In een Gezonde Wijk kunnen kinderen veilig opgroeien en buiten spelen en kan iedereen gemakkelijk lopend of fietsend naar hun werk, school, winkels en sport. Een Gezonde Wijk heeft verder een ruim aanbod aan sport, cultuur en groen, dat voor iedereen goed te bereiken is. Bij het realiseren van een Gezonde Wijk kan gedacht worden aan een combinatie van verbeteringen in mobiliteit, geluid, veiligheid, milieu, en visuele aantrekkelijkheid met als doel het terugdringen van gezondheidsachterstanden.

BELANG VAN INTERSECTORALE SAMENWERKING

Er bestaat veel versnippering in de activiteiten rondom een Gezonde Wijk. Intersectorale samenwerking kan dit tegen gaan. Intersectorale samenwerking kan worden omschreven als een samenwerking binnen en tussen sectoren, die vaak geformaliseerd of georganiseerd is met een gemeenschappelijk doel. Van effectieve intersectorale samenwerking is sprake wanneer de (gezondheids)winst efficiënter bereikt wordt en effectiever en langduriger is dan wanneer de sectoren alleen zouden opereren.

DELPHI-ONDERZOEK

In 2011 heeft TNO 29 experts op het gebied van ruimtelijke ordening, gezondheid (szorg), veiligheid en uit de wetenschap, middels een Delphi-onderzoek, gevraagd naar de belangrijkste

prioriteiten en relevante sectoren daar waar het gaat om het realiseren van een Gezonde Wijk.

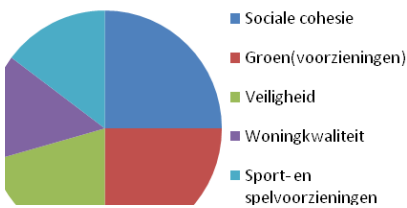
Tevens is onderzocht welke factoren bevorderend of belemmerend zijn voor intersectorale samenwerking, gebaseerd op literatuuronderzoek en interviews. Deze determinanten van intersectorale samenwerking zijn gegroepeerd naar motieven (urgentie, verwachtingen), samenwerkingskenmerken (samenstelling, financiering, inzet) en coördinatie van de samenwerking (structuur, communicatie, resultaat). De determinanten, uitgewerkt in 71 stellingen, werden voorgelegd aan de experts in het Delphi-onderzoek.

PRIORITEITEN EN SECTOREN

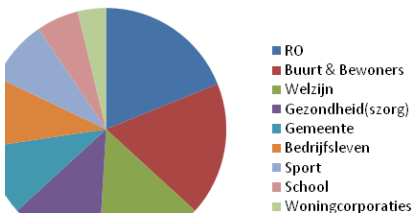
In totaal benoemden de experts 132 verschillende aandachtsgebieden voor een Gezonde Wijk. Sociale cohesie en groen (voorzieningen) kregen daarbij de

hoogste prioriteit. Actoren die een belangrijk rol worden toegedicht voor het bereiken van de top 5 van aandachtsgebieden zijn vooral ruimtelijke ordening (RO), buurtbewoners en welzijnsinstellingen. Daarnaast zijn gezondheids(zorg), het beleid (de gemeente) en het bedrijfsleven (middenstand) belangrijke sectoren die bij de intersectorale samenwerking dienen te worden betrokken.

Prioriteiten Gezonde Wijk

Sectoren betrokken bij de Gezonde Wijk

25 BEVORDERENDE FACTOREN

Uit het literatuuronderzoek en interviews zijn diverse bevorderende factoren voor intersectorale samenwerking naar voren gekomen. Deze zijn op basis van het Delphi-onderzoek gereduceerd tot een checklist van 25 items. Over deze factoren zijn de experts het eens dat zij een bevorderende invloed hebben op het succes van intersectorale samenwerking rondom de Gezonde Wijk. Alleen over de determinant 'urgentie' werd geen consensus bereikt. De checklist kan gebruikt worden voor het toetsen van bestaande intersectorale samenwerking en bij nieuwe projectinitiatieven om een Gezonde Wijk te maken.

CHECKLIST EFFECTIEVE INTERSECTORALE SAMENWERKING RONDOM DE GEZONDE WIJK

VERWACHTINGEN

- › Personen binnen de deelnemende partijen verwachten de juiste kennis en competenties te bezitten voor het bereiken van de doelen van het samenwerkingsverband.
- › Indien mogelijk, worden problemen gekwantificeerd.
- › Indien mogelijk, wordt er voortgebouwd op een gedeelde samenwerkings-geschiedenis.

SAMENSTELLING

- › De partijen zitten geografisch dicht bij elkaar.
- › De partijen zijn gemakkelijk aanspreekbaar voor elkaar.
- › De deelnemende partijen zijn bereid en in staat kennis van de andere partijen over te nemen.
- › De verschillen tussen partijen in rollen, doelen en belangen worden helder gemaakt.

FINANCIERING

- › Er bestaat een heldere financierings-structuur die vanaf de start van het samenwerkingsverband gedefinieerd is. Indien mogelijk, is in de opstartfase externe financiering aanwezig.
- › Er is tijd vrijgemaakt voor het aanvragen van externe financiering.
- › Vanaf de start van de samenwerking is aandacht voor continuïteit van de financiering om deelnemers te motiveren.

INZET

- › Personen voelen zich in de samenwerking gesteund door de eigen organisatie.
- › Binnen de samenwerking is een gevoelde wederkerigheid ('voor wat, hoort wat') over de inzet van middelen.
- › Het is mogelijk, maar niet verplicht, dat een partij alleen kennis of alleen financiële middelen inzet.

STRUCTUUR

- › Er is een persoon die door iedereen als formele/informele aanjager of trekker gezien wordt.
- › De trekker heeft oog voor de belangen van alle deelnemende partijen en spreekt hun 'taal'.
- › De trekker heeft een proactieve houding. Indien mogelijk, zijn ook private partijen betrokken bij de samenwerking.
- › Bij een publiek/private samenwerking is aandacht voor de verschillen tussen publieke en private belangen.
- › De tijdsplanning is vastgelegd. Indien noodzakelijk, kan de tijdsplanning aangepast worden.

COMMUNICATIE

- › Personen delen actief hun kennis met anderen in het samenwerkingsverband.

RESULTAAT

- › De personen binnen de deelnemende partijen zijn tevreden over de samenwerking.
- › De inzet van een partij is zichtbaar en kan worden benoemd door de andere partijen.
- › Indien mogelijk, worden de resultaten van de samenwerking ook kwantitatief gemaakt.

Het onderzoeksrapport is gratis te downloaden via www.tno.nl/gezondewijk

TNO.NL

GEZOND LEVEN

TNO initieert technologische en sociale innovatie voor een gezonde inrichting van ons leven en voor een vitale samenleving.

TNO
Wassenaarseweg 56
Postbus 2215
2301 CE Leiden

Dhr. Dr. P. van Empelen
T 088 866 27 11
E pepinvanempelen@tno.nl